

the Dnipro in the east up to the Romanian Carpathians in the west, from Volyn in the north up to the Northern part of the Black Sea in the south) Kukuteni-Trypillia culture couldn't stay homogeneous. Each historical period in the given region had characteristic territorial and time differences. Both, our home (V. Danylenko, K. Chernysh, O. Tsvek) and foreign (V. Dumitresku) researchers paid attention to this in 1950-60s; they singled out the two biggest areas - western (Kukuten, with ornamented ceramics), and eastern (Trypillia, with deep ceramics.) In modern archeological science the terms "Trypillia culture" and "Kukuten culture" have got preserved as a tribute to historical-graphical tradition, as definition of territories (Ukraine, Moldova, Romania.)

Moreover, nowadays they speak loader and loader about two Trypillia cultures on the territory of Ukraine - Western and Eastern Trypillia cultures [Tsvek, 2006; Ryzhov, 2007; D'yachenko, 2010].

It should be stressed that one of the most important perspectives of modern Trypillia Studies is the issue of deep research of local-territorial and relatively-chronological differences of Kukuten-Trypillia community, identification of mechanisms of territorial and time groups formation as well as the establishment of ethnical-cultural ties between them, but it is also important not to lose sight of general unity of the community representatives.

Р. В. Демчук (Київ, Україна)

ТРИПІЛЬСЬКИЙ ЕТНОЦЕНТРИЧНИЙ МІФ У СУЧАСНОМУ ПОЛІТИЧНОМУ ПРОЦЕСІ

Міф є феноменом людської свідомості й універсальною (на межі реального та ірреального) формою опанування дійсності, яка реалізується через систему символів, образів, обрядів. На цьому визначенні зміст концепту «міф» далеко не вичерпується, породжуючи «конфлікт інтерпретацій». У контексті сучасності особливої уваги заслуговують політичні міфи, а також етноцентричні міфологеми, що нерідко виступають їхніми різновидами. Політичні міфи (псевдоміфи), хоча й ґрунтуються на міфологічних структурах, але не виникають спонтанно і не формуються історично, а штучно створюються авторами з певною метою. Владна парадигма селекціонує

історичні події, тим самим, структуруючи міфологеми. Етнонаціональні формоутворення тривалої тяглості виступають як історичні міфи. Хоча тут не все так однозначно, адже міфологічні уявлення можливо вже існували й до цього, просто час прийшов пред'явити їх у новому контексті із пропагандистськими цілями. Таким чином, кордони між політичним псевдоміфом та міфом національним непевні й легко долаються.

Сучасна міфологічна свідомість тільки формально відрізняється від традиційної. Реміфологізація є характерною рисою сучасної культури (особливо масової). Інтерес до міфу, його спонтанне відтворення, або усвідомлене конструювання визначають нинішню культурну динаміку. Міфологічні компоненти присутні в будь-якій економічній та гуманітарній сфері, включаючи політику та науку (у вигляді квазінаукових форм). Підсвідоме бажання залишатися в річищі міфології (гомогенний міф об'єднує на відміну від гетерогенного, роз'єднуючого логосу) провокує нації, що переживають «етноренесанс» створювати квазітрадиції, заглиблюючись в «міфологічні шари» людського існування. На перших етапах становлення національної самосвідомості романтичне ставлення до минулого може відігравати певну позитивну роль, проте настає час, коли ситуація потребує переосмислення на засадах реальності. Україна, у благому намірі консолідації навколо етнічної константи, обрала та активно нав'язувала суспільству як етнічний маркер та орієнтир «теорію трипільської цивілізації»: „Трипільці впродовж своєї історії сприяли поширенню прогресу у Східній Європі: запозичені найновіші культурні і технічні досягнення вони передавали навколишнім народам, що стояли на нижчому рівні соціально-культурного розвитку”. Саме „заміфологізованість” політичної еліти, можна пояснити її ірраціональну поведінку та нездатність виробити раціональну модель державно-культурного розвитку. Сприятий міф про колиску європейської цивілізації «Аратту - Україну» - етноцентрична версія України («міф про культтрегерство»), свідчить не стільки про «архенаціоналізм», скільки про кризу національної ідеї, яка тривалий час полягала у здобутті власної державності. Наразі, після її здійснення й ліквідації державності радянської з її політичною міфологією та пропагандою, спостерігаємо ідеологічний вакуум, що охоче заповнюється псевдонауковими конструктами: „І не тре-

ба шукати ніякої нової української ідеї. Вона в духовності і інтелектуальному потенціалі українського народу, який є одним з найдавніших на землі”, - стверджує доктор політологічних наук, проректор Університету „Україна”, голова Всеукраїнської асоціації політичних наук. В.Бєбик. Фантастичні ідеї, щодо витоків української нації, поширюються не лише через мас-медіа, а й проникають у підручники, в с. Трипілля Київської обл. створюється музей „Прадавня Аратта-Україна”. Тобто історична реальність поступово підмінюється етноцентричним міфом, що міцно вкорінюється в колективну свідомість. Міф не потребує жодних логічних доведень, він є досконалим у власній монолітності. Міфотворці від політики схильні вважати давність історичного минулого надійною перепусткою у світле майбутнє, хоча міф, обернений у минуле, скоріше легітимізує неприємне сьогодні. Хворобливе просування „трипільського бренду” фактично призвело до грабунку трипільських розкопів та фальшуванню трипільських артефактів. Широко поширений „трипільський міф” спростовується наразі лише у вузькому колі науковців. Таким чином, наукові конференції, тим паче „польові”, які передбачають ретельний аналіз артефактів, сприяють пошуку наукової істини дійсно фахівцями з даної проблематики.

R. V. Demchuk (Kiev, Ukraine)

THE TRIPOLIAN ETHNOCENTRIC MYTH IN MODERN POLITICS

Myth is a phenomenon of the human mind and is a universal form of understanding reality. It is realized through a system of symbols, images and rituals. This definition does not explain all “myth” fully and gives a “conflict of interpretations” in the result (Types of interpretations..., 1996: 4-83). Political and ethnocentric myths should be analyzed in the context of modern reality. Political myths (or pseudo-myths) do not appear spontaneously and do not form through historical development; they are produced with an exact goal in mind. Long-term ethno-national formations are historical myths. However, sometimes such pre-existing paradigms are utilized in the context of propaganda. Therefore, it is

difficult to discretely measure the political pseudo-myth and the national myth.

The difference between the modern mythological consciousness and traditional mythological consciousness is only a formal one. “Remythologisation” is a typical feature of modern culture. Interest in myth and its construction has been a determinant in recent cultural dynamics, while mythological components are present in every economic and cultural field, including politics and the sciences. The subconscious desire to stay within a mythological framework provokes nations to a state of “ethno-stress” resulting from these pseudo-traditions. A romantic understanding of the past may be positive during the first stages in the formation of national consciousness. However, in time it should be reassessed. Ukraine actively imposed the “theory of Tripolian civilization” on its population; “during their history Tripolians contributed to the spread of progress in Eastern Europe. Adopting culture and technology, they spread it to neighbors that were in a lower stage of development” (Materials..., 2006: 2). The popularity of this myth among the political elite explains its irrational behavior and the seeming impossibility for the formation of a rational model of state and cultural development. The myth regarding “Aratta-Ukraine,” the motherland of European Civilization, is an ethnocentric reflection of Ukraine. It confirms the crisis of a national idea that desired independence over a long period of time. The ideological vacuum that existed after the collapse of the Soviet Union was transformed by these pseudo-scientific constructions. These ideas are spreading in school-books, and the Museum of “Aratta-Ukraine” was formed in the village of Trypillia.

Myths should not be confirmed by any logic. Apologists of such myths in politics understand the ancient past as way to the future. In fact, they are just a reflection of an unperfected reality. The popularization of a “Tripolian brand” resulted in illegal excavations of archaeological sites; meanwhile, the “Tripolian myth” is criticized only by few specialists. Therefore, conferences and field seminars are necessary for promoting and understanding of the prehistoric reality.